

TEST PRZED MATURĄ 2007

MODELE ODPOWIEDZI DO PRZYKŁADOWEGO ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO Z JĘZYKA POLSKIEGO

ZAKRES ROZSZERZONY

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale sens musi być **synonimiczny** wobec modelu. Oceniając pracę ucznia należy stosować punktację z modelu.

CZEŚĆ I

Nr zadania	Odpowiedzi	Maksymalna liczba punktów	Punkty częściowe
1	np. a) sztuka proponuje marzenie a nie rzeczywistość b) sztuka często wymyka się rozumieniu mas c) sztuka dla sztuki nie zawiera prawd o świecie	2	po 1 pkt za zdanie
2	np. polega na pisaniu dla potomności, dialogu z przyszłymi pokoleniami, komunikowaniu się z odbiorcą	1	
3	rozważania o realizmie w sztuce	1	
4	np. – Człowiek ogarnia tylko część rzeczywistości; nie potrafi ogarnąć całości bytu; jest niedoskonały; Bóg jest miarą wszechrzeczy, ogarnia wszystko.	2 za 3 zdania	1 pkt za dwa zdania 2 pkt za 3 zadania
5	Artysta musi dokonywać wyborów, jest uzależniony od konwencji.	2	
6	służy podkreśleniu hipotetyczności rozważań	1	
7	b	1	

CZEŚĆ II

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (0–26 pkt)

1. Rozpoznanie wstępne (0–3 pkt)

Np.:

- określenie gatunku
- rozpoznanie autora (np. poeta dwudziestolecia, członek grupy poetyckiej Skamander, zafascynowany literaturą romantyczną)
- utwór powstał po odzyskaniu niepodległości; jest wpisany w dyskusję o sztuce i wolności

2. Interpretacja tytułu (0–2 pkt)

Np.:

- wyjaśnienie, kim był Herostrates (szewc z Efezu żyjący w IV w p.n.e., który podpalił świątynię bogini Ateny; potocznie człowiek porywający się na uświęcone wartości)
- wyjaśnienie pojęcia gestu Herostratesa – bezbożny akt niszczenia wartości świętej dla ogółu
- osadzenie tytułu w kontekście sporów o tradycję

3. Opis sytuacji odzyskanej niepodległości przez Polski – sytuacja liryczna (0–2 pkt)

Np.:

- bieda, emigracja za chlebem i pracą, bezrobocie
- życie przeszłością, wspomnianiem dawnej potęgi
- moralne kalectwo kraju po okresie zaborów
- wskazanie środków stylistycznych określających Polskę

4. Charakterystyka podmiotu lirycznego (0–4 pkt)

Np.:

- od trzeciej strofy liryka bezpośrednia, ujawnienie się podmiotu lirycznego
- artysta szukający swojego miejsca w nowej rzeczywistości, rozdarty między tradycją, narodowymi mitami a chęcią odcięcia się od bolesnej przeszłości
- artysta uwikłany między wierność tradycji, w której dorastał i nowe czasy
- chce tworzyć w oderwaniu od narodowych, romantycznych mitów i historii
- człowiek młody, zbuntowany, porywający się na uznane świętości (gest Herostratesa), jednak pełen wątpliwości, czy się to uda
- podmiot liryczny bliski „ja lirycznemu” epoki romantyzmu (posługuje się techniką wizji sennych – oniryzm)

5. Interpretacja utworu (0–8 pkt)

Np.:

- utwór należący do nurtu rozrachunkowego okresu dwudziestolecia międzywojennego
- ukazuje obraz Polski po odzyskaniu niepodległości
- poetycka dyskusja o tradycji, roli poety i zadaniach literatury, analogia do liryku *Czarna wiosna* Antoniego Słonimskiego
- literacko-społeczna prowokacja
- programowy charakter utworu, postulujące swobodę nowej myśli poetyckiej, wolnej od ciężaru przeszłości
- rozrachunek ze stereotypami i mitami narodowymi zakorzenionymi w świadomości społecznej i literaturze
- polemika z nurem martyrologicznym i mesjanistycznym w literaturze polskiej domu romantyzmu
- niejednoznaczny stosunek do tradycji, ambiwalentne uczucia podmiotu lirycznego
- słownictwo i symbole zaczerpnięte z literatury romantycznej i młodopolskiej; rozpoznawalne cytaty i nawiązania
- koncepcja poezji i poety

6. Konteksty (0–3 pkt)

Np.:

- historyczny (epizody z historii Polski: wojny napoleońskie, Wielka Emigracja, wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych, powstanie kościuszkowskie, powstanie listopadowe)

- konteksty literackie: *Grób Agamemnona* i *Uspokojenie Juliusza Słowackiego*, *Noc listopadowa* Stanisława Wyspiańskiego
- spory o literaturę i tradycję w dwudziestoleciu międzywojennym
- biograficzny: fascynacje Lechonia romantyzmem, wskazanie innych utworów poety o podobnym nastroju i wymowie (np. *Duch na seansie*)

7. Wnioski (0–4 pkt)

Pełny wniosek – 4 pkt

Podmiot liryczny wyraża swój pogląd na literaturę i zadania, jakie przed nią stoją po odzyskaniu niepodległości; wypowiada walkę stereotypom narodowym, mitom kształtującym świadomość społeczeństwa, będącym w jaskrawym kontraście z ubogą rzeczywistością lat powojennych. Postawa podmiotu lirycznego jest jednak niejednoznaczna, jest on w tradycję uwikłany, odrzuca i jednocześnie akceptuje, nie potrafi uwolnić się od niej. W tradycji dostrzega siłę, zdaje sobie sprawę z jej nieprzemijalności i odradza się na nowo, gdy historia stawia wyzwania. Walka z tradycją jest gestem Herostratesa – porywaniem się na świętość.

Częściowy wniosek – 2 pkt

Podmiot liryczny snuje rozważania nad rolą tradycji narodowej i romantycznej, próbuje się od niej uwolnić (gestem świętokradczym), jak sugeruje tytuł utworu. Jego postawa jest niejednoznaczna.

Próba podsumowania – 1 pkt

Podmiot liryczny, zrywając z tradycją, wie, że jest to gest Herostratesa.

II. KOMPOZYCJA (0–2 pkt)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie logicznym – 2 pkt
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (0–2 pkt)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmacona leksyka – 2 pkt
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka – 1 pkt

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (0–8 pkt)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja – 8 pkt
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja – 5 pkt
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo, frazeologia – 3 pkt
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (0–2 pkt)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy) – 2 pkt
- na ogół poprawna interpunkcja – 1 pkt

Uwaga: Jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (0–4)